

UNIVERZITA KARLOVA

Filozofická fakulta

Zápis o části státní bakalářské zkoušky Obhajoba bakalářské práce

Akademický rok: 2019/2020

Jméno a příjmení studenta: Prokop-Jan Zbořil
Identifikační číslo studenta: 42260182

Typ studijního programu: bakalářský
Studijní program: Humanitní vědy
Studijní obor: Český jazyk a literatura - Filozofie
Identifikační čísla studia: 473566

Název práce: Hans-Georg Gadamer a metoda interpretace

Pracoviště práce: Ústav filosofie a religionistiky (21-UFAR)

Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Vedoucí práce: doc. Mgr. Jakub Čapek, Ph.D.
Oponent(i): prof. Mgr. Miroslav Petříček, Dr.

Datum obhajoby : 04.02.2020 **Místo obhajoby :** Praha

Průběh obhajoby: Autor představil práci. Vychází zejména z textů Pravda a metoda a Text a interpretace. Hlavním cílem bylo hledat normativní aspekty v Gadamerově pojetí interpretace, dále pak vymezit oblast hermeneutiky. Podle autora lze Gadamerovu hermeneutiku chápat jako metodu výkladu s omezeným, nikoliv univerzálním polem působnosti. Hermeneutiku chápe jako specifický typ myšlení a zacházení s jazykem. V první části se snaží vyložit Gadamerovo porozumění řeči ve vztahu k hermeneutice. Interpretace znamená vyjádřit v řeči význam textu. To se týká hlavně psaných textů. Dále zdůrazňuje další normativní aspekty hermeneutiky, zejména její kruhovou charakteristiku a další vlastnosti jako řečovou a existenciální charakteristiku. Z toho pramení otázka, zda je třeba interpretaci chápat instrumentálně nebo existenciálně? Autor nepopírá ani jednu z odpovědí, snaží se vymezit v jakém ohledu je interpretace řečová a v jakém existenciální. Podle autora převládá instrumentálně-normativní charakter interpretace. Zde se autor opírá zejména o Gadamerovo tvrzení o zdařilé a nezdařilé interpretaci. Dalším normativním aspektem je korekce předsudků, což je motiv, který se u Gadamera opakuje napříč jeho texty. Dalším aspektem je provázanost formy a obsahu, Gadamer odmítá oddělování formy a obsahu v interpretaci, přičemž se odkazuje na jejich provázanost. Další normativní aspekt je kontextualita – jakékoliv rozumění je kontextuální a musí přihlížet k vyšším celkům. U všech těchto normativních aspektů lze sice klást dílčí námitky. Na závěr podle autora nelze Gadamerovu hermeneutiku chápat zcela univerzálně, ale lze ji aplikovat jen na oblast psaných textů kulturní sféry. Vedoucí práce představil svůj posudek. Práci považuje za zdařilou, pozitivně hodnotí vstupní otázku, kterou si autor klade. Autorovi se daří tuto otázku sledovat a podávat v průběhu řešení dílčí odpovědi. Školitel oceňuje schopnost formulovat výhrady vůči Gadamerově

pozici. Vedoucí práce navrhuje práci hodnotit známkou „výborně“. Vedoucí práce položil následující otázky:

1) Jak široce lze chápat pojem rozumění u Gadamera? V práci se střídají dva pojmy rozumění, totiž řečový a existenciální.

2) Jaký je u Gadamera vztah řeči a světa?

Oponent představil svůj posudek práce. Vyzdvihuje, že práce umožňuje sledovat vývoj Gadamerova pojetí hermeneutiky po kritice Pravdy a metody. Zajímavě osvětluje napětí mezi pojmem rozumění v Heideggerově pojetí a Gadamerovým pojetím interpretace. Oponent rovněž vyzdvihuje stylistické kvality práce, navrhuje hodnotit práci známkou „výborně“.

Oponent položil následující otázku: Pokud se uvádějí možnosti normativních aspektů z hlediska dobového kontextu, jde o triviální podmínky, které lze nalézt v díle většiny autorů. Pokud by šlo o technické normy, které u Gadamera nejsou, bylo by třeba se poohlédnout někam jinam a ukazuje se problém mezi interpretace – např. interpretace nemůže být svévolná. Interpretace, která něco neporuší, pak nemůže být pokládána za interpretaci. Nelze říct, že by Gadamerova hermeneutika nemohla být aplikovaná na jiná pole. Jsou práce, které ji aplikují i na architekturu.

Autor odpověděl na námitky. V námitce oponenta i školitele identifikuje stejný základ, totiž rozlišení dvou významů pojmu rozumění, což souvisí i s druhou otázkou školitele o vztahu světa a řeči. Podle autora lze Gadamerovu pozici nahlédnout tak, že celý svět je řeč nebo že to čemu můžeme rozumět je pouze řeč. V obou případech by pak řeč mohla mluvit jen sama o sobě. Podle autora nelze zcela odstranit rozdíl mezi řečí a řečovou realitou, to podkládá rozdělení mezi explicitně řečovou interpretací. Interpretace může být implicitně řečová. Vedle drží i rovinu, která je neřečová, ale je si vědom, že je paradoxní vyjádřit tuto neřečovou rovinu skrze řeč. Tím že hermeneutika vychází z řeči, tak je z Gadamerova stanoviska nevhodné tvrdit, že je přítomná i nějaká neřečová realita. Zde autor vidí limit hermeneutiky, protože vychází z textů a zůstává jen v řečovém poli. Autor dále nevidí problém v přechodu mezi psanou a mluvenou řečí. Gadamer se tomuto problému věnuje a dostatečně jej explikuje.

Otázka komise; Autor při vysvětlování přechází mezi různými pojetími řeči. Gadamer řeč pojímá z hlediska odmítnutí řeči jako primárně referenční. Gadamer referenční funkci nepopírá, ale nedává jí primát. Podle Gadamera je řeč realita. Např. když měníme svůj způsob mluvy, tak tím měníme realitu lidských vztahů.

Podle autora se řeč nemusí omezit jen na označující funkci.

Kdybychom brali řeč jako performativ, tak v tomto vztahu zůstává diference mezi řečí a skutečností, totiž skrze řeč měníme něco neřečového.

Komise se rozhodla udělit známku „výborně“.

Klasifikace obhajoby: výborně (1)

Předseda komise: doc. Mgr. Václav Němec, Ph.D. (přítomen)

Členové komise: doc. James Hill, Ph.D. (přítomen)

Mgr. Jakub Jirsa, Ph.D. (přítomen)